

Володимир Шинкарук

АЗ – БУКИ

*Літературно-мистецькі
студії*

Житомир
Полісся
2015

УДК 82(091):908
ББК 83.3(4Укр-4Жит)
Ш 62

*Надруковано за ухвалою
Вченої ради Житомирського державного університету ім. І. Франка
(протокол № 5 від 26.12.2014)*

Рецензенти:

Петро Васильович Білоус,
доктор філологічних наук, професор.
Володимир Олегович Єршов,
доктор філологічних наук, професор.
Віктор Михайлович Мойсієнко,
доктор філологічних наук, професор.

Ш 62 Шинкарук В. Ф. Аз-Буки. Літературно-мистецькі студії. –
Житомир : Полісся, 2015. – 278 с. – Серія «Бібліотека
кафедри теорії та історії світової літератури НН ІФЖ
Житомирського державного університету імені І. Франка»

ISBN 978-966-655-700-4

Книгу професора кафедри теорії та історії світової літератури Житомирського державного університету ім. І. Франка В. Ф. Шинкарука «Аз-Буки» складають вибрані наукові та публіцистичні статті і нариси з історії давньої і сучасної літератури, вітчизняного мистецтва, літературного краєзнавства. Збірка відображає весь спектр науко-пізнавальних інтересів відомого українського науковця

УДК 82(091):908
ББК 83.3(4Укр-4Жит)

ISBN 978-966-655-700-4

© В. Шинкарук, 2015.

АЗ – БУКИ

Літературно-мистецькі студії

ПОЧАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

Давньоукраїнське літописання	9
«Слово о полку Ігоревім»	27
Феофан Прокопович і його трагікомедія «Володимир»	49
Тема історичного минулого народу в давній українській літературі та героїчний епос народів Європи	57

ФОЛЬКЛОР

Маруся Чурай і пісенна традиція Житомирщини	81
---	----

ЛІТЕРАТУРА XX СТОЛІТТЯ

Житомирщина в житті та творчості М. Рильського	101
Василь Кравченко та житомирські прототипи Михайла Булгакова	130
Василь Земляк: Перші кроки на Житомирщині	135
Прожив з весною (Творчий портрет Михайла Клименка)..	140
Творчий ужинок поетів Житомирщини	144
Зустріч, яка не відбулася в Житомирі (Спогади про Роберта Рождественського)	154

РЕЦЕНЗІЇ, ВІДГУКИ, ПЕРЕДМОВИ

Яснозір'я таланту. Передмова до книги І. Сльоти «Золото зажив'я»	163
Автограф для вічності. Передмова до книги І. Сльоти «Автографи»	170
Відчуваючи музику слів. Передмова до книги І. Сльоти Переспіви	172
Юрій Камишний – художник, що переорює душу	180
Інше серцебиття. Відгук на книгу В. Горбунової «Мрія про маленьке життя»	183

Лазар. Друге пришествя або Ми так любили Житомир. Рецензія на книгу С. Лазо «Ми так любили „The Beatles”»	186
Одяг для думок. Передмова до книги Ірини Шинкарук «Сильніша – на одне життя»	190
Диво, знайдене на соціально-психологічному факультеті. Передмова до збірки «Диво, знайдене в собі»	193
Новий обрій Ірини Лубківської. Передмова до книги І. Лубківської «Жити і любити не уві сні»	195

ПОРТРЕТИ

Павло Карпович Сербін: Жив за високим покликанням ...	199
Зірка і смерть Леоніда Венгерова	214
Ніна Матвієнко. Голосом цієї жінки співає і плаче Україна	225
Свіча таланту Костянтина Яновського	232
Жива вода творчості: Ірина Шинкарук	235
Життя, освячене творчістю і любов'ю: Тетяна і Михайло Гузуни	241
Юрій Градовський. Талант, який не знає відпочинку.....	248
Творча характеристика Поліського ансамблю пісні і танцю «Льонок»	254
Анатолій Говораadlo – душа покладена на музику	261
Дві долі, міцно сплетені в одну: Людмила Вікторівна та Георгій Володимирович Майорови	267
Телевізійна зірка зійшла в Житомирі: Рабіга Аманжолова	270
Микола Кавецький: «Я прийшов із світанків»	273

ОДЯГ ДЛЯ ДУМОК
Передмова до книги Ірини Шинкарук
«Сильніша – на одне життя».

Якби мене запитали, за що я люблю поезію, я відповів би – за здатність дарувати людині відчуття стійкої рівноваги між високою мрією і нашим складним, іноді трагічним сьогоденням. За можливість духовного очищення, за розуміння спорідненості почуттів людей різних епох, різних соціальних станів, національностей і рас...

Для мене поезія – це щира і відверта розмова, яку веде людська душа зі світом. І саме на таку розмову налаштовує своїх читачів Ірина Шинкарук.

«Сильніша – на одне життя» – це вже третя збірка поезій, написана відомою українською співачкою. Перша («Народження голосу») надрукована в 2001, друга («Відчуваю») – у 2004 році. Як бачимо, шлях до нової книги Ірина пройшла не короткий...

За ці десять років в її долі відбулося безліч важливих подій – сотні нових концертів, записів нових пісень, вихід компакт-дисків «Це моя Україна» та «Міра», почесне звання заслуженої артистки України, гастролі за океаном, в Європі й Азії, одруження і найголовніше – народження двох синів.

Дозволю процитувати себе: слова – це тільки одяг для думок.

З роками, з набуттям творчого і життєвого досвіду думки Ірини Шинкарук стали глибокими і зрілими, а слова, в які вона їх одягає, набули особливої ваги і сили.

Її нова книга – схожа і водночас не схожа на попередні.

Схожа своєю відвертістю, намаганням проникнути в духовний світ людини, увімкнути світло в усіх найвіддаленіших закутках душі.

Пригадую, як на презентації першої книги віршів Ірини Шинкарук хтось із журналістів запитав: «Сьогодні творчі люди бояться впускати когось у свою душу, приховують власні почуття, а у вас – все, як на долоні. Не боїтеся, що по ліричній героїні ваших віршів читачі будуть судити про саму Ірину Шинкарук?».

Подумавши мить, Ірина відповіла: «Ні, не боюсь. Бо не соромлюсь своєї душі. Там – тільки світло».

Лірична героїня більшості віршів Ірини – переповнена почуттями закохана жінка з розчиненим навстіж серцем. Вона, справді, не боїться бути «недоречною», вона вразлива, але, разом з тим, вміє постояти за себе, у важливі життєві моменти демонструючи неабияку душевну силу і волю:

...Я,
Наче вовчиця,
Яка потрапила до капкану,
Відгризла б собі лапу,
І утекла до тебе...

Ще одна сильна сторона творчого обдарування авторки – афористичність.

Вміння використати обмежений простір поетичного рядка чи строфи для точної й оригінальної думки, що легко запам'ятовується, та ще й вдало посилити її яскравими художніми образами, – не часто зустрічається в сучасних поетів. А в Ірини Шинкарук усе органічно: «Життя – хронічне. Втома теж» або «Їжак без голок – просто шур».

Зізнаюсь, що, перегорнувши останню сторінку рукопису книги І. Шинкарук, я став уважно прислухатись до самого себе, намагаючись розібратись зі своїми враженнями і відчуттями. Одразу відзначив, по-перше – читається легко, немає «перегрузів», не потрібно зупинятись, ще раз і ще раз перечитуючи рядок, щоб сягнути його змісту. Все прозоро і точно.

По-друге, – у віршах відсутня трагедійність, безвихідь і глибокий внутрішній надрив, які іноді відчувалися в попередніх книгах. Їх замінили оптимізм, душевна схвильованість і сердечна небайдужість. Мабуть, саме вони і покликали до життя поезію Ірини Шинкарук, наповнили її світлом любові, добра, ніжності.

Вірші Ірини утверджують високу життєву перспективу, і в них немає таких звичних (якщо не сказати – набридливих) для нашої жіночої поезії «листочків», «струмочків», «пташечок», «сердечок». Зате є небо, «замуроване цеглинами хмар», і «невидимі кулі образ», якими стріляють «добрі люди», є дитина – «краплинка всесвіту, ну а для мене – всесвіт», є серце, «що від пісні ожило»...

У своїй музичній і поетичній творчості Ірина Шинкарук одночасно і музикант, і філолог (вона закінчила філологічний факультет Житомирського університету, а також Київський національний університет культури та мистецтв). Проявляється це у вмінні відчувати не лише слова, а й музику слів, плавно змінювати ритмічний малюнок віршів, гармонійно нанизувати художні образи, підбирати власну тональність для кожного поетичного твору, навіть якщо цей твір складається з одного поетичного рядка.

Чи не вперше в творчому доробку Ірини Шинкарук з'явилися вірші соціального спрямування. Їх не багато, але вони є, і це цілком природно. Поет покликаний відчувати чужий біль, як біль власний. І творча людина не може стояти осторонь тих важливих проблем, які переживає кожен і від яких залежить наше майбутнє.

Що ж стосується мистецької палітри Ірини Шинкарук, то вона досить різнобарвна і багатоманітна. Неабияке місце в ній займає іронія і самоіронія. Вміння посміятись на собою – обов'язкова складова характеру кожної сильної особистості. Одразу приходять на пам'ять короткі рядки із нової книги: «Невже оце – моє життя? Я ж ніби набагато розумніша»...

Ірина добре знає, що світ врятувався, тому що сміявся. Її «іронізми» активно впливають на створення особливої поетичної атмосфери, яка багато в чому визначає загальний характер збірки.

Ірина Шинкарук не вміє жити і творити за чиймись викрійками і шаблонами. Вона звикла сама будувати свою долю. І ця звичка, звісно, відобразилась на її літературній творчості.

Авторка тяжіє до сучасних поетичних форм, віддає перевагу тонічній системі віршування, часто звертається до верлібрів і вільних віршів, які, очевидно, менше сковують політ її думки.

Ірина схильна до творчого експерименту, певних поетичних новацій.

Вона так відчуває себе і світ навколо себе.
І одягає свої відчуття ось у такі слова.
І робить це талановито.

